No. 2129 Zaterdag 25 October 1924. 41ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

PETROLEUM IN SURINAME.

Op het oogenblik vertoeven weer in Suriname de heeren Koker en Moefaert, die reeds sedert een paar jaren in die kolonie een onderzoek instellen naar de aanwezigheid van petroleum.

De totdusverre behaalde resultaten zijn van dien aard, dat ook thans geologen daar zijn aangekomen, ter voortzetting van het voorloopig onderzoek en voorbereiding van eventueel noodige diepboringen.

Mochten deze gunstig uitvallen, dan staat er aanstonds een zeer aanzienlijk consortium gereed om de exploitatie van petroleum in Suriname ter hand te nemen.

Ten behoeve van dit lichaam is een speciale verordening in het leven geroepen, waarbij bepaald wordt, dat de exploitatie uitsluitend aan dit lichaam zou werden verleend. Dit is door het consortium van den aanvang af bedongen. De redelijkheid hiervan werd erkend zoowel door den Gouverneur Baron van Heemstra als de Koloniale Staten.

De exploitatie van petroleum is een zeer kostbare. Reeds het zoeken naar de vindplaatsen en ontginbaar maken hiervan vereischt, een aanzienlijk kapitaal.

In verband met de aanzienlijke bedragen welke voor het oprichten en inwerking brengen van boortorens en voor het delven naar steenkolen en ijzererts verschuldigd zijn, achtte de Gouverneur het bovendien billijk de hiertoe noodige vergunning *kosteloos* te verstrekken.

Alleen tegen werkelijk toe te brengen schade, zoo[illegible] als bij de eventueele latere exploitatie van bronnen en mijnen oordeelde ZExc. dat uiteraard de noodige verzekering moest worden verkregen en daartoe stelde ZExc. een nadere verordening in het vooruitzicht.

„Evenzeer zal een volgende verordening moeten vaststellen, welke zoogenaamde *royalty* per eenheid voor de hier bedoelde delfstoffen aan den Lande verschuldigd zal zijn.

Het verdient aanbeveling aan de bestaande concessiehouders, die feitelijk hunne rechten op deze delfstoffen kunnen doen gelden, een deel van die royalty uit te keeren.

Zaak is het, dat het lichaam, hetwelk de proefboringen naar petroleum wenscht te beginnen, althans in hoofdzaak wete, welke wettelijke bepalingen hem in Suriname wachten en zulks kan door het vaststellen van deze ontwerpverordening worden bereikt."

Gelijk wij hierboven reeds zeiden achtten de heeren het voorloopig onderzoek zoo gunstig, dat zij om uitzending van geologen hebben gevraagd welke reeds zijn aangekomen.

Deze zijn vooreerst de Engelsche geoloog PEIL, nog een andere die te voren in Venezuela in het Petroleumbedrijf is werkzaam geweest en nog een derde, die nog verwacht wordt.

De arbeid van deze geologen zal vermoedelijk 4 of 5 maanden in beslag nemen.

Aan den heer B. Koker Jr. is door het Gouvernement van Suriname voor de tijd van 5 jaar vergunning verleend tot onderzoek naar petroleum op domeingrond in *geheel* Suriname.

De komst dezer geologen beoogt niet zoozeer het vaststellen van de aanwezigheid van petroleum — hieromtrent bestaat er bij hen geen twijfel meer — als wel het nagaan of deze in *exploitabele hoeveelheid* is aan te boren.

Worden de gekoesterde verwachtingen verwezenlijkt, dan opent zich voor die kolonie een inderdaad zeer hoopvol uitzicht.

Wat Suriname zelf betreft, hare waarde als produceerende factor zal op de wereldmarkt niet anders dan in beteekenis kunnen winnen bij een exploitabel aanwezige hoeveelheid [illegible] verzekerd wordt — het geïnteresseerde Consortium geen combinatie is van speculanten, doch van ernstige zakenmenschen, die gedeeltelijk reeds betrokken zijn geweest in petroleum en zich nu vereenigden tot een nieuw zelfstandig lichaam, dat een aanzienlijk kapitaal in beweging kan brengen.

Bij het voorgaande kunnen wij niet nalaten eene opmerking te plaatsen.

De feiten zijn te sterk sprekend om deze achterwege te houden.

Naar het oordeel van Professor Grutterink zou er in Suriname geen petroleum voorkomen.

Tegenover het oordeel van Professor Grutterink staan echter ook de meeningen van verschillende andere deskundigen, volgens welke de bodemformatie op sommige plaatsen onmiskenbaar wijst op de aanwezigheid van petroleum. Ook oud-Gouverneur Staal verzekerde indertijd, dat hier petrolem aanwezig was, zooals hem door deskundigen was medegedeeld. Alleen over de vraag, of deze in *voldoende* hoeveelheid aanwezig was, kon hij zich natuurlijk niet met zekerheid uitlaten.

Daarenboven werden er meermalen uit de binnenlanden monsters van petroleum aangevoerd. Wat het resultaat der analyse telkens was, durven wij niet met zekerheid te zeggen.

Deze tegenstellingen zijn wel merkwaardig te noemen.

Vooral als men weet, dat in een boek van recenten datum, getiteld *„The Oil Resources of the World"*, Suriname wordt genoemd onder de landen, waar petroleum voorkomt. Zelfs de vindplaatsen worden er min of meer in aangegeven.

Te hopen is het intusschen, dat het in te stellen onderzoek mag leiden tot het ontginnen dezer kostbare vloeistof in den bodem.

(De Surinamer.)

Noodzakelijk?

Du choc des opinions jaillit la verité,
oftewel in goed Hollandsch:
Door wrijving komt licht.

Om deze reden nemen wij het volgende ingezonden art. over uit *La Union*, onder bovenstaand opschrift. Dit betoog diene ter aanvulling van het artikel in ons vorig nummer, door ons uit *La voz* overgenomen. Het is [illegible] deren kant te bezien.

„In de „Voz" en ook in de „Amigoe" wordt een lans gebroken voor een nieuw tolgebouw. Doch rijst de vraag: is dit noodzakelijk? Ook al wordt een nieuw tolgebouw opgericht, dan nog blijft er aan de Handelskade, die intusschen nog steeds in een treurigen toestand verkeert, slechts ligplaats voor één stoomschip. Dus moeten de schepen, zooals nu zelfs vaak gebeurt, dat er twee of meer stukgoed-schepen met inkomende lading lossen moeten, dit op een andere ligplaats doen en is dit euvel niet met een nieuw tolgebouw te ondervangen.

Ergo moet dan toch de lading in die beroerde ponten, die aan de lading heusch geen goed doen, vervoerd worden. Veel meer gerief zou het wezen, indien de lading op de ligplaats der schepen zelf onder douane-toezicht werd opgeslagen. Waarom maken de eigenaars van aanlegplaatsen van schepen geen goede op[illegible] inkomende, zoowel als voor uitgaande lading, ten gerieve van hun verschepers en ontvangers, zooals dit te zien is in Rotterdam of Amsterdam?

Daar heeft men loodsen, waarin de goederen voor een zekeren tijd onder douane-toezicht worden opgeslagen en ontsnapt er letterlijk niets aan hun wakend oog. Daar vindt men door de maatschappijen zelf ingerichte douane-kantoren, z. g. n. afdeelingen, alwaar een verificateur aan het hoofd staat. Vandaar uit worden de doua-

De Planeet Mars bewoond?

Vóór ons in haar grijze oneindigheid deinde de rustelooze zee. Aan onze voeten het blinkend zeezand, week en mul als smyrna en hoog boven onze hoofden het firmament.

Maar een firmament zonder wolk en zonder maneschijn, als liet de maan — door zich achterbaks te houden — vrij spel aan de coquetterie der sterren om met haar diamanten snoeren te schitteren op dit nachtelijk feest.

Aan het vereenzaamd strand geen andere menschenkinderen dan mijn vriend Jan en ik. Beiden in goede conditie van vrede en welvaren en niets belet ons de geheimzinnigen naam te hooren, dien de golven spelen, dien de sterren borduren in glinsterend mozaïek [illegible] van God.

Hij heeft al dat heerlijks geschapen, Hij verzon en wrochte al dat schoons.

— Wat zijn wij, menschen, toch bevoorrecht boven andere wezens, peinsde ik. Spontaan en zonder inspanning staren we recht ten hemel op, terwijl het dier gedoemd is den blik omlaag te richten. Zijn lichaamsbouw wijst dit uit. Maar de onze stelt ons in staat om zonder moeite omhoog te schouwen. En wanneer de oogen naar boven gaan, trekken ze de ziel vanzelf met zich mee.

— Ja, zei Jan, niets ter wereld geeft onze gedachten dieper wijding en hooger vlucht dan een wondermooi schouwspel als dit. Alleen bevreemdt het mij een man van uw leeftijd op een uur als dit nog zoo enthousiast te zien.

— Wat kan ik, oude man, anders doen dan zingen, God ter eer. Ware ik een nachtegaal, ik zou doen als een nachtegaal, ware ik een zwaan, ik zou doen als een zwaan. Maar nu ben ik een redelijk schepsel en zoo de menschen mij 't bestaan van den duivel te binnen brengen, de sterren doen mij denken aan God. Zij verhalen mij van zijn grootheid, zijn majesteit, zijn rijkdom bovenal. Denk eens, hoe duizenden van die sterren zoover van ons verwijderd staan, dat wij ze nooit te zien krijgen. Maar die God daar heeft neergezet, niet voor ons, maar voor zichzelf, om zijn glorie te weerkaatsen, zooals het bergmeer den stralenden bergtop weerkaatst.

— Enfin, daar zullen we vandaag of morgen meer van hooren, zeide Jan, als de berichten en opnamen der observatoria onderling zijn vergeleken en persklaar gemaakt. Luister maar eens.

Mijn vijf zintuigen schaarden zich hals over kop in de rij, toen ik Jan een krant uit zijn colbertje te voorschijn [illegible] voorlezen:

„Verbindingspogingen met Mars.

„Nu de planeet Mars dichter bij onze aarde geweest is dan in jaren het geval was, zien we met belangstelling uit of de geleerden er in geslaagd zijn met deze belangwekkende ster in verbinding te geraken. Prof. Todd neemt aan, dat indien de bewoners van Mars met ons in gedachtenwisseling trachten te komen, — zooals Marconi en anderen gelooven — ze voldoende kennis bezitten om een ernstige poging daartoe te doen en wanneer kan dit beter slagen, dan nu de twee planeten verleidelijk dicht bij elkander staan...."

Jan keek mij een oogenblik met afkeurige oogen aan en stopte wrevelig zijn krant in den zak. We stonden zwijgend tegenover elkander, zooals menschen zwijgen, wanneer er dingen in de lucht zijn, die men niet durft te zeggen.

— Het is een troost voor mij, zei Jan, — dat ik mij vroeger reeds meermalen heb afgevraagd, of het sterrenheir, dat daar boven ons wentelt, nog niet schooner zijn zou en God meer waardig, in geval het evenals onze aarde bevolkt ware. Bevolkt met menschen zonder tal, in staat hun Schepper te kennen, te aanbidden en lief te hebben. Haast voel ik spijt, dat ons eigengereid aardbolletje alléén bewoond is en de Kerk ons verbiedt die glanzende planeten daarboven bevolkt te denken. Noem onze wereld een reuzentrein, die op zijn centuurbaan rondwielt om de zon; de coupés zijn vol reizigers, de lijn is druk bezet. Doch Mars, Neptunus en Saturnus zijn evengoed centuurbanen, waarom zouden die uitgeschakeld en buiten dienst gesteld worden. Waarom niet insgelijks personentreinen?

— Ja, waarom niet? beaamde ik.

— Waarom niet? glunderde Jan en een warme gloed verscheen in zijn helderbruine oogen, — mogen we dan denken, dat daarboven nog menschen leven?

— Nog eens, waarom niet, mijn vernuftige lieveling. Ga je gang!

— Omdat dit kwalijk klopt met de uitgesproken leer der Kerk. Alle menschen, zegt ze, stammen nu eenmaal van Adam af. Hoe kunnen die daarboven van Adam afstammen?

— Spreekt vanzelf, dat — in geval Mars bevolkt mocht zijn — dit niet door kinderen van Adam en Eva wordt teweeggebracht. Dit vooropgesteld is er niets in de hypothese, wat strijdt met de leer der Kerk. Als Zij ons op het hart bindt: alle menschen zijn kinderen van Adam, is het buiten kijf, dat zij het heeft over de menschenkinderen op *aarde* en zich geen oogenblik het hoofd breekt met den burgerlijken stand van Mars.

— Die laat ze rustig over aan Prof. Todd, zei Jan.

— Precies en in je jokkernij steekt nog een ernstige waarheid.

— Dat de Kerk wetenschappelijke kwesties aan de wetenschap overlaat en zich alleen met godsdienst bezighoudt. Wonen er menschen op de maan, op Mars? Aan Jules Verne en je vriend Todd om dat te onderstellen, aan de geleerden om het te *bewijzen*.

— Maar in geval ze er zijn, hoe hebben ze daar dan de erfzonde opgeloopen?

— Maar wie zegt je, dat ze daar iets mee te maken hebben. Nog eens, wanneer de Kerk verklaart, dat ieder menschenkind in staat van erfzonde ter wereld komt, en dat die allen dus het Heilig Doopsel noodig hebben, heeft ze uitsluitend onze broeders in deze wereld op het oog. Wat de anderen aangaat, — indien die er zijn — daar blijft ze buiten. Daar weigert ze in betrokken te worden. Mochten we dus onverwacht met die hypothetische bewoners van Mars in relatie komen en zou er met behulp van een of ander Esperanto met hen gedachtenwisseling mogelijk zijn, denk toch niet, dat de Paus alsdan zijn encyclieken in Marstaal liet overzetten om ze aan gezegde Marsianen over te seinen. Hij weet, dat zijn jurisdictie zich over de geheele aarde uitstrekt, doch daarmee ook ophoudt.

— Goed, maar zoo er op de sterren menschen wonen, hoe zijn die dan verlost?

— Vooreerst, hoe weet je, vriendje, of ze dit wel noodig hebben. Verlossing is een manier van opheffing en heeft geen zin te worden opgeheven, wanneer men niet gevallen is. Er kan daar een andere Adam geweest zijn met meer ruggegraat dan de onze. Een Eva, niet zoo praatziek als die van het Paradijs. Zelfs is niet eens nog uitgewezen, dat de menschen daarboven (indien ze werkelijk bestaan) de een van den ander — afstammen, en dat God niet, naardien Hij het dienstig acht, ze kant en klaar pleegt te scheppen. Waardoor die leelijke erfenis vanzelf komt uit te vallen.

— Jawel, maar als ze niet zijn ingericht zooals wij, zoo ik zou zeggen, dat het ook geen menschen meer zijn.

— Waarom niet? Is een buitenaar soms geen mensch? Wat maakt eigenlijk de mensch tot mensch? Een redelijke ziel in een lichaam. 't Komt er betrekkelijk weinig op aan of het stoffelijk omhulsel der sterremenschen met het onze identiek of conform is. Geef ze eenzelfde soort van ziel en de zaak is gezond.

— Maar als ze — even als wij — gevallen zijn?

— Welnu, wat nood? Zijn ze insgelijks gevallen, wie kan zeggen door wat middel God die gevallenen ter hulp kwam? Wie kan zelfs uitmaken of Jesus Christus niet tegelijk met onze zielen ook die millioenen zielen heeft willen vrijkoopen, gevallen daarboven in de onmetelijke diepten van 't firmament. Er staat een hoogst opmerkingswaardig woord in onze liturgie. Poëzie, wei is waar, maar niettemin toch liturgie en door het gezag der Kerk meer of min gesanctioneerd. In een hymne der lijdensfeesten wordt Jesus' bloed vergeleken bij een stroom, die — om ze rein te wasschen — over de gansche wereld vloeit. Ja, die haar heiligende werking tot over de sterren uitoefent:

Terra, pontus, astra, mundus
Quo lavantur flumine.
Door welke stroom
Aarde, zee, sterren en wereld
worden rein gewasschen.

Ge ziet, het bloed van den Heiland heeft onze aarde gewasschen, maar niets belet die bron van eindeloos mededoogen om het Heelal zoo noodig te overstroomen met schuldvergiffenis en verlossing.

— Ik zie het, zei Jan, zoo opgeruimd en gelukkig, of hij heel het uitspansel aan een touwtje had en maar behoefde te trekken om alles te laten dansen.

— Ik zie, voegde ik er bij, dat de Kerk mij niets in den weg legt om in de bewoonbaarheid der planetenwereld te gelooven.

Ik voor mij zou denken, dat ik daar

ne-ambtenaren naar de verschillende loodsen en schepen gezonden en men verrekent zijn invoerrechten direct op de terreinen. Dit nu is hier niet noodzakelijk. Maar de eigenaars der scheepsligplaatsen behooren te zorgen, dat er op die terreinen een goede opslagplaats aanwezig is, alwaar de inkomende stuk-goederen behoorlijk door de douane gecontroleerd kunnen worden, terwijl ook aan de lading geen schade door regen en wind kan geschieden. Dit toch is een belang voor de reeders en ontvangers en niet voor het gouvernement. Deze richt alleen een goed hoofdkantoor voor invoerrechten en accijnsen op, stelt op elk terrein een ambtenaar als chef (z.g.n. dienstgeleider) aan, die de noodige beambten tot zijn beschikking heeft en deze uitzendt naar de schepen en loodsen. Is hun getal niet op volle sterkte dien dag op dat terrein noodig, zoo vervoegen zij zich aan het hoofdkantoor, alwaar zij ter beschikking staan van een chef op een ander terrein, waar b.v. meer beambten noodig zijn. Wordt er 's nachts gewerkt, zoo behooren die beambten op een behoorlijken tijd te worden afgelost. De ontvanger, die zijn lading ontvangen wil, ontvangt deze tegen afgifte van een bewijs, dat de invoerrechten betaald zijn. Wordt deze regel gevolgd, dan heeft het gouvernement geen tolgebouw te onderhouden. Daarbij zou dit bij meerdere uitbreiding der haven en misschien zelfs nu reeds toch te klein blijken en heeft men het zelfde euvel weer terug, terwijl een stoomvaartlijn terwille van zijn verschepers bij toenemend aanbod van lading van zelf een betere opslagplaats opricht. Daarbij is het heelemaal niet noodzakelijk, dat het gouvernement oppasser speelt over goederen, die haar niets aangaan. Een gouvernement is toch geen bewaker van koopmans-goederen. Daarom is een tolgebouw niet noodzakelijk en kan dit geld veilig in de Koloniale kas blijven rusten of voor betere doeleinden besteed worden.

De reeders zelf zijn verplicht zorg te dragen voor hun lading zoo lang deze nog niet is afgeleverd en is zij eenmaal afgeleverd, dan is zij voor rekening van den ontvanger en heeft het gouvernement alleen maar toe te zien, dat de invoerrechten betaald worden.

Wil het Gouvernement een entrepôt oprichten om goederen aldaar onder douane-toezicht b.v. voor doorvoer bestemd op te slaan, dan is dit tot daar aan toe, maar verplichtend is dit niet.

Zoo bouwt de Gemeente Amsterdam en Rotterdam haven [illegible] richt loodsen op, die tegen een zekere huurprijs per jaar aan de reederijen worden verhuurd, alwaar de huurders heer en meester zijn en hun lading aan de ontvangers afleveren.

Maar een tolgebouw oprichten zooals nu, dat een doorgangshuis voorvoor lading is, ligt niet op haar weg. Dat dit vroeger gedaan werd, toen hier nog niet zoo een uitgebreide havenbeweging bestond als thans, is te begrijpen, maar nu deze toeneemt en het zich laat aanzien dat zij nog hoogere vlucht zal nemen, behoort men ook moderne wegen te bewandelen en het kleinsteedsche aan den kant te zetten. Laat men een studie maken van de methode in Nederland of elders gevolgd, en men spaart kosten en lasten. X.

sterk toe overhel... Eh u... 'k weet het niet. Er ligt iets schoons en boeiends in te denken, dat dit firmament van sterren ook een firmament van zielen is. Dat de Goddelijke Zaaier zijn zaad van uitverkorenen niet enkel over deze aarde heeft uitgestrooid, maar ook op zooveel werelden daarboven. Maar toch.... ik weet het niet. Wat ik echter weet is dit: dat de hypothesen der geleerden niet in staat zijn mijn christengeloof een oogenblik te schokken. Wat van tweeën een: het sterrenrijk is bewoond of niet. [illegible] met levende wezens bevolkt en vraagt men mij, waar al die pracht dan toedient, zoo luidt mijn antwoord: Al diende ze enkel maar tot verblijding onzer oogen, al vormde dat fonkelend tapeet alleen maar een reuzenbaldakijn over de aarde,— het tabernakel der H. Eucharistie — zoo was er voor al dien oogenlust reden van bestaan te over. En in geval het firmament eens bewoond mocht zijn,....

— •Laat mij het zeggen, zei Jan, om u te toonen, dat ik de zaak begrijp. Mocht het uitspansel bewoond zijn, dat vind ik een nog dieper, rijker zin in het woord van den psalmist: *de hemelen verkondigen Gods Glorie.* Hier op aarde zingt elk vogeltje voor God, maar de menschen zingen beter, wijl ze hun melodieën ook verstaan. Daarboven ook zingen de sterren hun lied, maar — zijn ze met menschen bevolkt — met vrije, denkende en minnende wezens, — hoeveel schooner klinkt die zang dan den grooten Koning ter eer, hoeveel inniger en welluidender voor zijn naar menschenliefde dorstend hart....

Aldus peinsden en fantaseerden en philosopheerden we op dien lumineuzen zomeravond aan het eenzame strand van de zee. MAX.

Geloof en Wetenschap.

In Engeland, te Oxford, werd dezer dagen een congres van *„vrijzinnig-godsdienstigen"* gehouden en aan de (liberale) *„Times"* gaf het daar verhandelde — de verzoening van godsdienst en wetenschap — aanleiding tot een artikel, waaraan de *„N. R. Ct."* o. a. het volgende ontleende:

„Wij leven thans in een tijd, die bij uitstek gunstig lijkt voor deze poging. In het midden van de vorige eeuw, toen men verbaasd stond over de schokkende resultaten van het wetenschappelijk onderzoek, was het haast onvermijdelijk niet te veronderstellen, dat een mechanische wereldbeschouwing niet alle verschijnselen zou verklaren. Tegenwoordig echter is een zuiver mechanische verklaring van alleen maar stoffelijke processen niet voldoende en mannen van wetenschap niet minder dan theologen verzekeren, dat voor een voldoende verklaring van de geheele werkelijkheid de erkenning van een scheppende activiteit, die geleid wordt door een welbewust doel, noodzakelijk is. Zulk een doel veronderstelt persoonlijkheid en ofschoon de meeningen uiteen mogen gaan over den aard van dat Agens of die Eerste Oorzaak, zoo is het toch duidelijk, dat het getuigenis van den godsdienst omtrent God minder strijdt met de wetenschappelijke gedachte dan men zelfs nog 30 jaren geleden meende."

Wat dan verder volgt, met name over de scholastiek en Thomas van Aquino, is minder belangrijk en vooral ook minder juist.

Het laat nog eens duidelijk zien, dat hier een *liberaal* schrijver, een vrijzinniggodsdienstige, anders gezegd *moderne*, aan 't woord is.

Maar des te meer verdient daarom de aandacht, wat in bovenstaand citaat van die zijde erkend wordt.

De godsdienst, het geloof had afgedaan, heette het weleer.

De wetenschap had daarmee afgerekend en stond er onverzoenlijk tegenover.

En men spotte met de veroordeeling van die stelling door Rome.

De wetenschap, een op het materialisme steunende wetenschap, gaf de lijn aan, die men volgen moest en zou steeds hooger hare triomfen vieren.

Er was geen andere dan die wetenschap, en zij streek haar vonnis over het geloof aan een persoonlijken God.

Maar deze verwatenheid heeft [illegible] oordeeld.

Reeds meer dan twee eeuwen beukt de ongeloovige wetenschap, of wat voor wetenschap dóór moet gaan, tegen het geloof aan een Scheppende Almacht, doch al die pogingeu vermochten niets. Dat geloof staat nog even rotsvast en onwankelbaar.

Hoe dikwijls daarentegen moest de wetenschap of halve wetenschap haar beweringen en hypothesen herroepen, die zij eerst als onomstootelijk vaststaande met zooveel ophef had verkondigd.

En een artikel als dat van de *„Times"*, een congres als dat te Oxford, toont overtuigend aan, hoe groot de kentering is in de ideeën van hen, die nog slechts een luttel aantal jaren geleden meenden, geloof en godsdienst als verouderde en door de wetenschap ontredderde begrippen met een breed gebaar te kunnen terzijde stellen.

Berichten uit de Kolonie.

Een oud-bekende.

Toen Zaterdag 27 September Majoor Bierman, kommandant van de troepen in Suriname, in den Cultuurtuin te Paramaribo een rijtoer maakte, struikelde zijn paard en viel hij op zijn handen tegen den grond, waarbij hij zijn linkerpols brak.

Vreeselijk ongeluk.

Zaterdagmorgen is er op de *Isla* een vreeselijk ongeluk gebeurd. Een jongen Jan Pablo, 17 jaar oud, eerst sedert enkele dagen daar werkzaam, was als olieman bezig een machine te smeren, toen hij uitgleed en daarbij door het vliegwiel gegrepen en een paar maal rondgeslingerd en toen tegen den muur geworpen werd. Met beide beenen gebroken en verbrijzelden schedel werd hij opgenomen. Hij was onmiddellijk dood.

Autobotsing.

Zondagavond half 8 had er een botsing tusschen twee auto's plaats nabij het Wilhelminapark vlak vóór de Columbusstraat. De inzittenden kwamen met den schrik vrij, maar van beide auto's waren de voorwielen zóó beschadigd, dat zij geen dienst meer konden doen.

Manuela.

Dinsdag is hier de nieuwe olietankboot *Manuela*, gezagvoerder kapt. Smit, voor de C. P. M. uit Amsterdam aangekoman.

Voetbalwedstrijd.

Verleden Zondag had een voedbalwedstrijd plaats tusschen *Sparta* en *Jong Holland*. Beide clubs hebben prachtig gespeeld. Het spel was zeer interessant.

Sparta heeft zich aan zijn oude traditie gehouden: „geen wedstrijd verliezen."

Jong-Holland heeft zijn best gedaan, stevig gespeeld, vele mooie kansen gehad, maar doelpunt werd niet gemaakt aangezien de keeper van *Sparta* steeds op zijn post stond. Na een kwartiertje spelen wist Broekman met een ferm schot de leiding aan *Sparta* te geven met 1—0.

Na de rust pakte *Jong-Holland* den aanval flink aan. Er werd mooi spel geleverd. Verscheidene mooie schoten gelost, maar zonder succès.

Het spel eindigde met 1—0 voor *Sparta*.

Onder de spelers van *Sparta* verdienen vermelding: Broekman, Gorsira en Lourens en van *Jong-Holland*: Fray, Sentiago, Jourdain, Brants.

Wij feliciteeren *Sparta* met haar overwinning en *Jong-Holland* met haar mooi spel.

Sportman.

Draadlooze aansluiting met Saba.

Onze Redactie ontving deze week Woensdag het volgende ietwat raadselachtig draadloos bericht via St. Martin van Saba:

Redacteur „Amigoe di Curaçao,"

Groeten van Saba. Proefnemingen door den Gezaghebber met toestel, volkomen succès. — Gezien geringe kosten is aanschaffing gewenscht voor onderlinge verbinding der eilanden."

Pastoor de Groen.

Ter nadere toelichting moeten wij voor onze lezers erbij zeggen, dat Pastoor de Groen voor zich persoonlijk een eigen draadloos toestel heeft.

Wij veronderstellen nu dat tijdens bezoek van den Gezaghebber op Saba door dezen samen met Pastoor de Groen proeven tot verbinding met het draadloos station van St. Martin zijn genomen en dat deze met volkomen succes bekroond zijn.

De conclusie, die natuurlijk voor de hand ligt is deze, dat een betrekkelijk klein en goedkoop toestel, zooals blijkt, voldoende is, om die korte afstand van Saba met St. Martin draadloos te verbinden, zoodat het voor het Gouvernement geen ernstig bezwaar meer kan zijn, voor die beide eilanden, Saba en Eustatius, dergelijke toestellen aan te schaffen en die eilanden zoo met St. Martin in verbinding te brengen.

Wij verwachten over deze proefnemingen van onzen correspondent van Saba meer duidelijke en uitvoerige berichten, die wij natuurlijk niet zullen nalaten onze lezers mede te deelen.

Wanordelijkheden.

Het schijnt, dat in den laatsten tijd [illegible] zijn dan het jammager, dat berust is op wanordelijkheden. Of moeten we aannemen dat het politietoezicht te kort schiet?

Woensdagavond van 9 uur tot ruim 1 uur was er in de Curaçaostraat op den Berg van Otrabanda een groote danspartij van een bende half dronken meiden en jonge mannen. Dat gebeurde niet in een afgesloten huis, maar midden op straat. Is dat geen burengerucht? of nachtelijke rustverstoring? Wat is het dan? Niemand in den wijden omtrek kon bij zulk helsch lawaai natuurlijk rustig slapen. En nergens een spoor van politie, die aan die bachanaliën een einde maakte.

Donderdag avond alweer opnieuw hetzelfde leven. Toen ging hun brooddronkenheid zóóver, dat zij van het huis *Belvedère* eenige spijlen uit het hek losrukten. De politie schitterde alweer door afwezigheid.

Regen.

Deze week hebben we van Maandag op Dinsdagnacht van 12 uur af weer onweer op verren afstand gehad, dat tegen 3 uur iets meer naderbij kwam en toen van flinken regen vergezeld was.

Woensdagmorgen van half tien tot 11 uur voortdurend regen. Op Otrabanda viel 17 mM.

Volgens berichten van Aruba en Bonaire heeft het daar in den laatsten tijd eveneens overvloedig geregend. Op Bonaire is het echter zeer lang droog gebleven, het heeft maar luttel weinig regen gehad, zoodat daar werkelijk nog van gebrek aan water en droogte kon gesproken worden. Gelukkig is daar nu ook verandering in gekomen.

Watervoorziening van de Isla.

Hierin is, volgens de loopende geruchten, een lastige tegenvaller ingetreden. De groote plantage *Brievengat*, op advies van Prof. GRUTTERINK door de C. P. M. aangekocht voor f 100.000 om te helpen voorzien in de watervoorziening van de *Isla*, is gebleken voor dat doel geheel waardeloos te zijn, omdat nu blijkt, dat het water van de plantage erg brak is.

Naar men zegt, zullen alle groote tankschepen, die hier komen met waterballast om stookolie in te laden, voortaan met *zoet*water-ballast hier binnenkomen om de Isla in haar watergebrek te hulp te komen.

Voor velen zal het een raadsel zijn, hoe het mogelijk is, dat bij de overvloedige regens van den laatsten tijd, er nog steeds niet genoeg water op de *Isla* voorradig is. De reden is deze. Bij het nieuwe systeem van distillatie der ruwe olie, dat tegenwoordig op de Isla wordt toegepast, wordt een veel grooter percentage van nuttige vloeistof uit de ruwe olie gehaald dan vroeger. Doch daar staat tegenover, dat voor dit distillatieproces een enorme hoeveelheid zoet water vereischt wordt, dat met de olie vermengd en zoo gedistilleerd wordt.

De Poenale Sanctie.

In onze *Nabeschouwing* op de ontwerp-verordening in ons vorig nummer zeiden wij, dat in den allerlaatsten tijd de Regeering in overleg met den Gouverneur-Generaal van Nederl. Indië de concessieaanvraag van een Duitsch consortium voor New-Guinea geweigerd had o.a. ook op grond hiervan, „dat het *niet* wenschelijk is de bevolking toe te laten tot werkovereenkomsten, die *poenaal* gesanctioneerd zijn."

Het Koloniaal Weekblad in zijn No. 38 zegt hiervan o.a. het volgende: (Aan de weigering van deze concessie-aanvraag) „is bovendien nog deze belangrijke beslissing verbonden, nl. dat de *poenale sanctie* niet tot Nieuw-Guinea zal worden uitgebreid. Men moge over de tijdelijke handhaving van de poenale sanctie in een gebied als Sumatra's Oostkust, waar zij eenmaal is ingevoerd, denken hoe men wil, *dat deze strafbedreiging tegen het niet-naleven van arbeidsovereenkomsten niet verder wordt uitgebreid, is zeker toe te juichen.* De beslissing van de Tweede Kamer, die blijk gaf de bezwaren tegen de poenale sanctie in het algemeen te onderschrijven, zal hier wel niet zonder invloed zijn gebleven."

Goede reis.

De Eerw. frater GERARDUS MAJELLA, van het St. Thomas-College, is door zijn overste overgeplaatst naar de Missie van Suriname en zal a.s. Maandag met het SS. *Nickerie* daarheen vertrekken.

West-Indische vliegdiensten.

Eenige maanden geleden heeft Demerara bezoek gehad van een majoor Hemming, uitgezonden door een in Londen opgerichte maatschappij, welke ten doel heeft vliegdiensten in West-Indië in het leven te roepen. De naam dezer maatschappij is: *West Indian Aerial Transport Company Limited.*

Majoor Hemming heeft tochten ondernomen naar het achterland van Demerara en een gunstig advies uitgebracht. Inzonderheid den weg langs de rivier Essequebo en zijtakken acht hij een „eerste klasse vliegroute".

Volgens de laatste berichten zou de maatschappij het voornemen hebben om de zaak met bekwamen spoed ter hand te nemen. Doch dit niet alleen. Er worden onderhandelingen gevoerd om een algemeene, transcontinentale [illegible] tusschen Noord- en Zuid-Amerika. Britsch Guyana (en misschien ook de andere Guyana's) zouden dan in dien handelsvliegdienst worden opgenomen." *(De West.)*

Vliegdienst Curaçao — Caracas.

Volgens *La Cruz*, — en het bericht is geen Aprilgrap, maar komt uit gezaghebbende bron, — worden met het Duitsche stoomschip *Rugia*, dat hier den 9 November moet aankomen, ook twee Duitsche vliegeniers verwacht met hun vliegmachines. Het plan bestaat, tusschen Curaçao en Carácas (en ook andere plaatsen van Venezuela??) een geregelde vliegdienst te openen. Wie zal hier de eerste reis meemaken?

Radiotoestellen.

Blijkens de in dit nummer voorkomende advertentie heeft de Heer P. L. EVERTSZ hier een agentuur gevestigd van de radiotelefoon-toestellen *Atwater Kent.*

De militaire Cantine en de Club *de Gezelligheid* hebben reeds besloten zich een draadloos telefoontoestel aan te schaffen om op die wijze naar de concerten, redevoeringen, enz. van New-York, Boston en Porto Rico te kunnen luisteren.

Ook enkele particulieren zijn hier reeds in het bezit van zulk een toestel.

Terugkomst.

Naar wij vernemen, zal Z.Exc. Gouverneur BRANTJES met het Duitsche stoomschip *Rugia*, dat van Hamburg en Antwerpen hier den 9 Nov. verwacht wordt, weer in de kolonie terugkeeren.

Men weet zelfs te vertellen, dat mogelijk de boot om die reden wel een paar dagen eerder hier zal aankomen.

Juist iets voor ons.

Te Southampton zijn 13 September proeven genomen met een nieuw toestel om verontreiniging van water door petroleumresidu en stookolie van stoomschepen te voorkomen. Het toestel werd daarbij gebruikt om met olie verontreinigd ballastwater van het stoomschip *Leviathan* te verwijderen. De nieuwe machine die opgesteld was in een stalen lichter scheidde deze olie voortdurend automatisch van het water.

Volgens de beschrijving, is het een eenvoudig toestel, dat werkt zonder dat het bijzonder zorg of bediening vereischt. Men verwacht ervan, dat het een eind zal maken aan de verontreiniging van havens, zeeën en rivieren.

Wij moesten voor onze haven maar gauw een paar van die machines aanschaffen.

De *Isla* zal hiermede wel het goede voorbeeld geven.

Curaçao en de troonrede.

„De gang van zaken in Curaçao stemt... in menig opzicht tot voldoening." Deze zin vormt de Curaçaosche paragraaf der troonrede, hij geeft blijk van tevredenheid en optimisme. Blijkens de tegenstelling met Suriname wordt met de zaken, welker gang gezegd wordt tot tevredenheid te stemmen, in de eerste plaats bedoeld de staat der financiën en handel en bedrijf. En inderdaad valt van dit alles veel goeds te zeggen. Curaçao maakt zonder twijfel betere tijden door dan in de laatste jaren het geval was, en in zooverre is er plaats voor voldoening, en dit weerspiegelt zich het best in de opbrengst der middelen. Handel en bedrijf doen nog iets meer dan geld in het laatje brengen, zij dragen ook bij tot verbetering van den economischen toestand. Wij moeten er niet aan denken, wat deze zou zijn, als de „Petroleum" eens niet haar oogen op Curaçao had laten vallen, en er geen fosfaat gevonden was. Maar laten wij nuchter blijven en niet vergeten, dat Curaçao nòg een geldelijke lastpost is voor Nederland. Uit de gepubliceerde begrootingsstukken lezen wij, dat het subsidie voor 1925 f 307.824 lager is geraamd dan voor 1924. Volgens de tot onze beschikking staande cijfers is dus voor 1925 op f 249.906 bijdrage van het moederland gerekend, wat nog een aanzienlijk bedrag is. Terloops zij opgemerkt, dat vermoedelijk van de f 175.000 door den Kolonialen Raad geschrapt, waardoor 't subsidie tot f 179.396 teruggebracht was, f 80.000 weer op de begrooting gebracht zijn. En ook moet niet vergeten worden, dat die fosfaat aan de natuur en die petroleum aan het particulier initiatief te danken zijn, zoodat het moederland als zoodanig zich voor den vooruitgang weinig dank te weten heeft. Men zie ook eens naar de andere eilanden, en dan zal moeilijk kunnen ontkend worden, dat de toestand der kolonie als geheel nog zeer droevig is. Wij wilden ook wel, dat men op het ministerie van koloniën nu eens wat minder naar het geld keek en naar de materieele belangen der bevolking, maar er zich meer rekenschap van geven ging, dat ook in de volksopvoeding ethische factoren van meer belang zijn dan stoffelijk welvaart. Dan zal Nederland, ook als is Curaçao geen „kolonie" meer, eene blijvende taak voor zich vinden weggelegd ten opzichte van dit gebiedsdeel.

(Kol. Wkbl.)

De Politie.

Uit een redactioneel onderschrift bij een ingezonden stuk in de *Voz di Pueblo* blijkt, dat in tegenstelling methetgeen dit blad eerst liet vermoeden, de stakende politieagenten in hunnen strijd met hunne chefs de overwinding behaald hebben, al zijn ze teruggezonden naar het garnizoen; immers in dat onderschrift wordt nu zoo beslist mogelijk meegedeeld: „voor nachtdienst in de Punda worden thans revolvers verstrekt." Hiermee is deze zaak afgedaan. Maar de hoofdzaak, de reorganisatie van het corps, blijft om afdoening *schreeuwen.*

En nu komt de *Cur. Crt.* van 29 Augustus 1924 met het volgende officieele bericht: „De inspecteur van politie K. W. Elhorst, is wegens ziekte eervol ontheven van de verdere waarneming zijner betrekking.' Op ieder woord ware eene kanttekening te maken. Dat de inspecteur ziek geworden is, zal minder verwonderen dan misschien dat daarvoor ontheffing noodig was van eene betrekking, die hij eigenlijk nooit waargenomen heeft. Men leze er de *Koloniale Verslagen* maar eens op na. De uitzending van den heer Elhorst is eene mislukking geweest, waarvoor hij niet aansprakelijk kan worden gesteld. Het was eene tactische fout, een Amsterdamschen hoofdinspecteur, die alleen van politieorganisatie meer weet dan de heele Curaçaosche politiemacht te zamen, in het corps te brengen, vóórmen zekerheid had, dat de commandant zou heengaan. Deze fout heeft zich gewroken.

Zoo heeft men de beste en goedkoopste gelegenheid tot reorganisatie laten voorbijgaan, en zullen wij voorloopig wel niets zien gebeuren, dat op dien naam mag aanspraak maken, als het van Curaçao moet komen.

Er is onlangs een slachtoffer gevallen. Het is te hopen, dat het departement van koloniën, dat den toestand kan kennen, en in ieder geval wel niet zal nalaten van de terugkomst van den heer Elhorst voordeel te trekken door zich uitvoerig door hem te laten inlichten, vóór in de kolonie meer slachtoffers vallen.

Men roept om autonomie. Hier is een stuk autonomie, dat men eenvoudig heeft laten liggen.

(Kol. Wkbl.)

Wnd. Gouverneur van Suriname overleden.

18 September ll. overleed in het Militair Hospitaal te Paramaribo, na geruimen tijd lijdend te zijn geweest, MR. L. J. RIETBERG sedert 21 Mei waarnemend Gouverneur van Suriname, ruim 54 jaar oud.

De overledene is 13 jaar in Suriname werkzaam geweest.

Hij volgde in November 1911 Mr. L. M. Rollin Couquerque op als Gouvernements-Secretaris, en bleef dit tot einde Juni 1917, toen Hij Lid van het Hof van Justitie aldaar werd en 1 Sept.

1920 President van dat College.

Reeds in Aug. 1916 werd hij bij K. B. benoemd tot buitengewoon lid van den Raad van Bestuur tevens aangewezen, om op te treden als vervanger van den Gouverneur bij ontstentenis van den Heer van Drimmelen rechtens daartoe aangewezen.

Twee jaar later volgde zijn benoeming tot Ondervoorzitter van den Raad van Bestuur en ambtshalve vervanger van den Gouverneur.

Driemaal was hij wnd. Gouverneur. De eerste maal tijdens het buitenlandsch verlof van Gouvr. Staal van November 1919 tot Juli 1920.

De tweede maal na het aftreden van Gouvr. Staal van Dec. 1920 tot Mei 1921.

En nu voor de derde maal sedert Mei van dit jaar tot aan 16 Sept. toen hij wegens ernstige ziekte overgebracht werd naar het Militair Hospitaal.

In al die jaren genoot hij slechts éénmaal buitenlandsch verlof en dat slechts voor enkele maanden in 1914 van Juli tot November.

De Heer Rietberg was in Suriname algemeen bemind om zijn edel karakter en groote liefdadigheid, zoodat bij zijn dood hem dezen lof gegeven werd: *Het land en het volk heeft hij oprecht en eerlijk gediend, het land en het volk liefgehad als zijn eigen land.*

Onder enorme belangstelling van de geheele bevolking had de plechtige teraardebestelling plaats.

De Weduwe van den overledene is 10 October per SS. Calypso naar Holland vertrokken.

MR. J. L. NYSINGH, Procureur-Generaal is nu opgetreden als wnd. Gouverneur van Suriname.

De Zeppelin Z. R. III.

Over den prachtig geslaagde tocht over den Oceaan van Friedrichshafen (Duitschland) naar Lakehurst (bij Philadelphia) van het reuzenluchtschip Z. R. III, waarvan wij in ons vorig nummer reeds tal van bijzonderheden mededeelden, geven wij nog het volgende ter aanvulling. Deze Zeppelin gevuld met 70.000 kubieke meter gas is in staat 43.000 KG. gewicht te dragen. Een groot gedeelte hiervan nemen de motoren en de gondels in beslag, verder de 31 personen aan bemanning en passagiers.

Het Duitsche personeel der bemanning bestond uit 12 personen onder leiding van DR. HUGO ECKENER. Van de Amerikaansche Commissie, die den tocht meemaakten, noemen wij hier MAJOR KENNEDY, COMMANDER KRAUS en CAPTAIN STEELE.

De geheele reis van Friedrichshafen tot Lakehurst, een afstand van 5066 mijlen werd volbracht in 81 uren en [illegible] minuten, dus in 3 etmalen en 9 [illegible] 6.35 uit Friedrichshafen vertrok[illegible], was het dus Dinsdag 3.52 uur in den namiddag te Friedrichshafen, toen de Zeppelin in Amerika arriveerde en daar New-York met Midden-Duitschland ongeveer 6 uur in tijd achter is, was het toen pas 9.52 in den morgen toen het luchtschip te Lakehurst aankwam. Er werd gemiddeld 62.35 mijl per uur gevlogen.

Bij aankomst te Lakehurst werd de bemanning door President COOLIDGE verwelkomd en met de volbrachte reis gelukgewenscht.

De Vereenigde Staten komen op een goedkoope manier in het bezit van deze Zeppelin, daar deze niet van van Duitschland gekocht en betaald wordt, doch als een der condities van het verdrag van Versailles door Duitschland aan Amerika moest geleverd worden als aandeel in de schadevergoedingskosten, waarvoor door de overname van deze Zeppelin 2 millioen dollars wordt afgeschreven van de schuldvordering.

Een andere conditie van het Verdrag van Versailles is, dat nu deze Zeppelin voltooid is, Duitschland verplicht is de *Luftschifbau*, dat is de groote fabriek en de hangar te Friedrichshafen af te breken en te vernietigen om Duitschland aldus te beletten meer Zeppelins te bouwen voor eventueele oorlogsdoeleinden.

Men kan gemakkelijk begrijpen, dat er nu in Duitschland [illegible] geprotesteerd wordt tegen deze bezwarende condities, te meer nog omdat deze Zeppelins toch in ieder geval ook voor vredesdoeleinden, als een nieuw middel van verkeer, kunnen gebezigd worden. Het is maar de vraag of de geällieërde mogendheden deze uitzondering op het verdrag van Versailles zullen toestaan.

Officieele Berichten.

Aan den agent van politie 2e klasse A. H. Magdalena is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Tot tijdelijk hulpkommies der belastingen zijn benoemd A. I. Leocadia, F. Gruning, M. Vinck en M. Capello.

Aan den heer J. M. J. Ellis is op zijn verzoek, onder dankbetuiging voor de bewezen diensten, eervol ontslag verleend als wijkmeester van de 7de en 8ste wijk alhier; tot wijkmeester van de 7de wijk is benoemd de heer I. F. G. de Windt en van de 8ste wijk de heer P. H. M. van Eps.

De hulpkommies der belastingen F. H. Hollander is bevorderd tot kommies; en de tijdelijk hulpkommiezen R. Nahr, J. A. Wagner, J. E. Lecla, A. M. Jourdain en C. Rojer zijn definitief als zoodanig aangesteld.

De loods H. van der Hoeven is met 1 November a.s. in activiteit hersteld.

Aan den loods R. J. Beaujon is tot herstel van gezondheid twee maanden verlof verleend.

Aan den hoofdagent van politie L. Bouwman is tot verder herstel van gezondheid zeventien dagen verlofsverlenging verleend.

Aan den telegram- en brievenbesteller op Aruba W. de Cuba is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

De tijd. seiner bij de D. T. alhier G. D. van der Horst is definitief als zoodanig benoemd.

De agent van politie 2e klasse W. H. Muller is tijdelijk bevorderd tot agent 1ste. klasse.

Aan den Gezaghebber van Bonaire J. H. Perret Gentil Lz. is om gewichtige redenen een maand verlof verleend.

Aan het lid van het Hof van Justitie alhier Mr. B. J. M. H. Ruland is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Negerhollandsch.

In de afdeeling voor de geschieden letterkundige wetenschappen van de „Kon. Academie van Wetenschappen" heeft 8 Sept. PROF. J. P. B. DE JOSSELIN DE JONG mededeeling gedaan over het Negerhollandsch van St. Thomas en St. Jan.

Zooals men weet heeft Prof. D. C. HESSELING in 1903 hierover een werk geschreven getiteld: *„Het Negerhollandsch der Deensche Antillen."*

Het verslag van Prof. DE JOSSELIN DE JONG's lezing in de *N. R. C.* luidt aldus:

„Het in 1923 op St. Thomas en St. Jan door spr. opgeteekende tekstmateriaal toont ons de slotphase van het thans snel uitstervend Negerhollandsch. Het phonetisch en morphologisch afslijtingsproces is reeds vrij ver gevorderd. Zoowel begin- als eindklanken zijn dikwijls afgevallen of zijn bezig te verdwijnen; soms ook middenklanken, zoodat vele woorden niet meer te herkennen zouden zijn, als niet de vollere vormen ook sporadisch voorkwamen. Soms is rechtstreeksche phonetische invloed van het Engelsch merkbaar, gewoonlijk echter valt een scherpe grenslijn tusschen anglicismen [illegible] bestanddeelen niet te trekken. Doordat het Nederlandsche klanksysteem van ouds heel sterk van het Engelsche afweek, is zuiver-phonetische invloed van het Engelsch ook nu nog lang zoo sterk niet als die van het Engelsche idioom, dat de neger zich ook elders vrij gemakkelijk eigen maakt. De toenemende invloed van het Engelsche taaleigen blijkt niet alleen uit de vele uit het Engelsch vertaalde of gedeeltelijk onvertaald overgenomen uitdrukkingen, maar ook uit allerlei grammatische fouten.

In de ontwikkelingsgeschiedenis van bepaalde Negerhollandsche taalelementen heeft ook invloed van het idioom der westelijke Soedantalen blijkbaar lang nagewerkt. Zoo zijn in het hedendaagsche, deels als emphatiseerend partikel, deels als copula *a* (ouder: *da na*) verschillende elementen versmolten, n.l. vooreerst de praepositie *na* (Nederl. *naar*), waarin men overeenkomstig Soedaneesch idioom een plaatselijkheidsverbum („ergens zijn") heeft gevoeld. en verder het demonstrativum *dat*, waaruit zich eenerzijds een emphatiseerend partikel en anderzijds een copula ontwikkeld heeft.

De functie van het vroegere hulpwoord *le* (kenmerk van het duratieve praesens) is thans overgenomen door het futuristische partikel *„lo"* (Nederl. *loopen*). Deze beide functiën worden tegenwoordig door het woordje *„lo"* zoowel gecombineerd als afzonderlijk vervuld, terwijl zich uit de beteekenis „gaan" een vierde functie ontwikkeld heeft, n.l. die van een adverbium met de beteekenis „weg, hiervandaan."

Hoewel het Negerhollandsch tegenwoordig nog slechts door de oudste generatie gesproken wordt, kan men wel degelijk nog van een Negerhollandsche taalgemeenschap spreken. Voor het oudste geslacht is deze taal een vereerd stuk traditie, onafscheidelijk verbonden aan al wat hun aan eigen cultuur den heelen slaventijd door bijgebleven is. Voor ethnologisch onderzoek ier plaatse is kennis van het Negerhollandsch dan ook vrijwel onmisbaar."

Tot zoover het verslag van de *N. R. C.* — Als eigenaardigheid kunnen wij hier nog het volgende aan toevoegen, waaruit men kan zien, hoe een taal in een eeuw tijds veranderen kan en zelfs verdwijnen zonder nauwelijks sporen na te laten, wanneer niet steeds nieuwe toevoer van menschen, die deze taal spreken, voortgang heeft.

In het jaar 1818 werd te Copenhagen een vertaling van het *Nieuwe Testament* uitgegeven in de Creoolsche taal, die toenmaals op het eiland Sint Thomas gesproken werd. De titel van dit werk luidt aldus: *„Die nywe Testament van ons heer Jesus Christus, ka set over in de Creools tael en ka giev na die ligt tot dienst van die deen mission in America."*

Men ziet hieruit, welk een sterke overeenkomst toentertijd dat Creoolsch nog met het Hollandsch had, men zou bijna zeggen: met het Zuid-Afrikaansch.

Nog geen 50 jaar geleden werd er op St. Thomas ook nog zeer veel Papiamentsch gesproken.

Bovendien had St. Thomas in de 18e en het grootste deel der 19e eeuw zeer veel handelsrelaties met Curaçao. Vele Curaçaosche families woonden daar.

Gedurende de 18e eeuw werden van hier uit zeer veel slaven daarheen vervoerd om dáár als huis- of plantage-slaven dienst te doen.

Dat alles is genoegzame verklaring, waarom zich daar van lieverlede een verbasterd Hollandsch ontwikkeld heeft en ook het *Papiamentsch* er burgerrecht verkreeg.

De Lago Petroleum Co.

De Heer W. CLARK, die de concessie-aanvraag voor Aruba geleid heeft en zich thans te New-York bevindt, is uit de *Lago P. C.* getreden en tegelijk benoemd tot Manager van de *Gulf Petr. Co* eveneens in Maracaibo werkzaam. De Heer Clark gaat nu naar Engeland en komt in Januari a.s. hier terug.

De genoemde concessie voor petroleum opslag enz. aan Aruba gegeven, schijnt toch niet op zulke losse schroeven te staan, als ons bericht van de vorige week deed vermoeden.

De beide Heeren BOID en ROGER die samen met MR. CLARK naar Aruba gingen om de geschiktheid van het terrein aldaar te onderzoeken, bevinden zich nu te Barbados.

Sinds eenige weken liggen dáár een paar monitors met materialen gereed om naar Aruba te stoomen, en daar de voorbereidende werkzaamheden [illegible]

Gisteren middag is er weer eens een Golet van Cuba hier aangekomen, met ongeveer 35 werklieden, welke reeds verscheidene jaren achtereen daar werkzaam waren.

Huis aangekocht.

Volgens *La Voz* van gisteren heeft het Gouvernement nu ook het derde huis aangekocht van de Handelskade, zoodat de heele hoek Waaigat-Handelskade nu in het bezit van het Gouvernement is.

De bouw van een nieuw douanekantoor daar ter plaatse heeft nu meer kans van slagen.

Eerw. Zuster Genesia ✠

Donderdagmorgen overleed op Aruba na een langdurig lijden de Eerw. Zuster MA. GENESIA, eerst drie jaar werkzaam in onze kolonie.

R. I. P.

De Koningin-Emma-brug.

De geheele week liepen hier hardnekkige geruchten, dat door de C. P. M. de *Koningin-Emma-Brug* zou aangekocht zijn en van de *Cur. Trading Co* de concessie tot exploitatie daarvan overgenomen. Of dit bericht waarheid bevat, konden wij nog niet te weten komen. Dat er onderhandelingen dienaangaande gevoerd worden, schijnt vrijwel zeker.

Men beweert zelfs, dat de C. P. M. de brug zal opruimen en de verbinding tusschen de beide oevers door groote Ferry-booten wil tot stand brengen.

Brand.

Gisteren avond is er bij *Morgenster* een huisje afgebrand, waarvan de bewoners afwezig waren.

Zitting
van den
Kolonialen Raad

op Maandag, den [illegible]n. October a.s.,
des avonds te 8 uur.
Te behandelen onderwerpen:
Ingekomen stukken.

De Griffier van den Raad,
BO[illegible]GAART.

Bekendmaking.

De wn. Procureur-Generaal in de kolonie Curaçao, Hoofd van Politie, maakt hierbij bekend, dat er valsche Hollandsche guldens in omloop zijn.

Curaçao, den 3n October 1924,
De wn. Procureur-generaal,
E. de Veer Abrahamsz

3—3

BUITENLAND.

De H. Stoel, internationaal Scheidsrechter.

Op den laatsten Duitschen Katholiekendag is er o.a. ook gesproken over de Romeinsche quaestie en aan het slot der vergadering riep de Prins von Löwenstein uit: „Wanneer het menschdom zich zal willen vrijwaren voor een zee van lijden, laat dan de Paus, als hoogste zedelijke macht ter wereld, scheidsrechter over alle geschillen zijn."

Het Centrum, dat behalve de Rijkskanselier Marx verscheidene rijksministers tot de zijnen rekent, o.a. den rijksminister van Arbeid, Mgr. dr. Brauns eischte bovendien, dat de H. Stoel een plaats zou aangeboden worden in den Volkenbond.

Men weet hoe dit ideaal — de Pausen scheidsrechter bij internationale geschillen — een der wenschen was van den Protestantschen Duitschen geschiedschrijver Leopold von Ranke. Men weet ook, hoe Bismarck in het Carolinen-geschil met Spanje, Paus Leo XIII om interventie verzocht, en hoe eenigen tijd geleden het Keizerrijk Japan den Paus vroeg als scheidsrechter op te treden inzake het geschil met Amerika, ontstaan over [illegible] in het anti-papistische Engeland het hoofdorgaan der Staatskerk, de „*Church Times*" over de Duitsche voorstellen schreef:

„Wij juichen zonder eenige reserve deze eischen toe. Wij hebben herhaaldelijk betoogd, dat de Roomsche Kerk de eenige macht is, die Europa de eenheid kan brengen. Wanneer Europa opnieuw overwegend Roomsch geworden is, dan zullen zoowel het gevaar van oorlog tusschen de Europeesche naties als het gevaar van buiten de Europeesche beschaving beide oneindig veel kleiner worden. En inmiddels in afwachting van dezen toestand stemmen we er geheel mee in, dat het arbiterschap van den eersten bisschop der Christenheid in elk geval de kans zou hebben aannemelijk te zijn en effect te zullen hebben. Doch zou de Paus zulk een geweldige taak wel op zich willen nemen?"

Overdreven waarde behoeft men aan zoo'n uitlating niet te hechten. Doch zij teekent toch de verandering in de geestesgesteldheid van het land van den „*no Popery-day*"

— Ook het volgende wijst op verandering van idées onder een deel der Protestanten van Amerika.

Te Philadelphia is onlangs een congres van Protestanten gehouden, die tot den episcopaalschen ritus van de Oostelijke Staten behooren. Op dit congres waren verscheidene bisschoppen en meer dan 700 Anglicaansche pastoors tegenwoordig.

De voornaamste spreker van het congres rector Barry van New-York stelde aan de vergadering, de volgende resolutie voor, welke eenstemmig onder gejuich werd aangenomen:

„Wij kunnen als basis van de onderhandelingen met Rome aanvaarden:

1e. het primaatschap van den H. Petrus en van de bisschoppen van Rome, door goddelijk recht vastgesteld;

2e. de jurisdictie behoorende „de jure divino" aan den bisschop van Rome;

3e. Een onfeilbaarheid, wanneer zij een uiting is van de gedachte der kerk, door den Paus vertolkt, d.w.z. een onfeilbaarheid, welke haar gezag krijgt door een bekrachtiging van den kant der geheele kerk."

In zijn peroratie voegde deze spreker er nog aan toe: „Wij moeten afstand doen van onze vooroordeelen en onze vijandige houding tegenover Rome laten varen. Wij kunnen niets goeds van onze traditioneele voorbarige ideeën verwachten. Wij moeten integendeel een oplossing voor de vraagstukken, die ons scheiden, nastreven."

Men kan zich den indruk, door het congres van Philadelphia teweeggebracht, voorstellen.

Bekendmaking.

De verkoop van Juweelen en van Gouden en Zilveren voorwerpen, ter Spaar-en Beleenbank van Curaçao beleend van den **1n. Januari 1923** af tot en met **30n. Juni 1923** onder **No. 5238 E** tot en met **No. 4529 G**, zal plaats hebben op **Donderdag den 30 October** a. s. en volgende **Donderdagen.**

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 25 October 1924.

De Voorzitter

11 H. J. COHEN HENRIQUEZ.